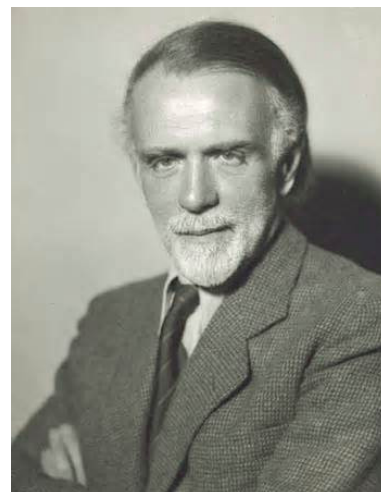

Zoltán Kodály (Ζόλταν Κοντάυ)

Ούγγρος συνθέτης, 1882 – 1967

Ο Kodály γεννήθηκε στις 16 Δεκεμβρίου 1886 στο Kecskemet της Ουγγαρίας. Ο πατέρας του ήταν σταθμάρχης σιδηροδρομικής γραμμής και έπαιζε ερασιτεχνικά βιολί, η μητέρα του ήταν πιανίστρια και τραγουδίστρια. Λόγω της δουλειάς του πατέρα του ο συνθέτης έζησε μεγαλώνοντας με την οικογένεια του σε διάφορες περιοχές της Ουγγαρίας. Αρκετά από τα παιδικά του χρόνια τα έζησε στην περιοχή Galanta γι' αυτό και ονόμασε μια από τις ορχηστρικές του συλλογές **Χορούς της Galanta**.

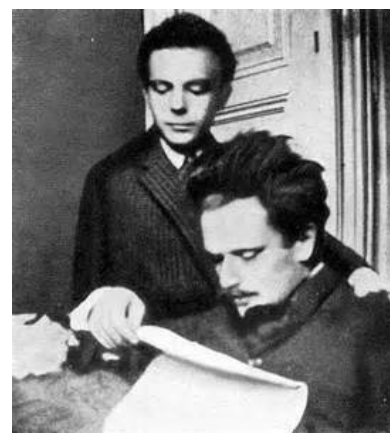

Η Ουγγαρία την εποχή του Kodály και Bartók

Ο Kodály έμαθε να παίζει πιάνο, βιολί, βιόλα και βιολοντσέλο και σπούδασε μουσική στην Ακαδημία Μουσικής στη Βουδαπέστη. Κατά τη διάρκεια των σπουδών του άρχισε να ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για την παραδοσιακή μουσική του τόπου

Το 1905 ο Kodály αρχίζει να συλλέγει μαζί με τον γνωστό συνθέτη Bela Bartók (Μπέλα Μπάρτοκ) παραδοσιακά τραγούδια της Ουγγαρίας

θεωρώντας ότι πρέπει να συμβάλουν στη διατήρηση της αυθεντικής παραδοσιακής μουσικής του τόπου τους, αλλά και ότι αυτή θα πρέπει να αποτελέσει σημαντική βάση για το έργο των σύγχρονων συνθετών της Ουγγαρίας. Μέχρι το 1913 οι δύο συνθέτες-ερευνητές κατάφεραν να μαζέψουν σχεδόν 3000 παραδοσιακά τραγούδια.

Οι Bartok και Kodaly

Ο Kodály έγινε γνωστός με το έργο Psalmus Hungaricus (1923) <http://bit.ly/1wiCIU9>.

Έγραψε ορχηστρικά έργα όπως η ορχηστρική σουίτα Hary Janos (1927), Χοροί του Marosszék (1929), Χοροί της Galanta(1933), ορχηστρικές παραλλαγές Feszalott a rava (Το παγώνι) (1939), και Κονσέρτο για ορχήστρα (1940). Στη συνέχεια επικεντρώθηκε σε χορωδιακά έργα όπως For St. Agnes Day και Missa Brevis που γράφτηκαν κατά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, και τα έργα Zrinyi szozata (Υμνος του Zrinyi), Mohacs για χορωδία κ.ά.

Εδώ μπορείτε να ακούσετε την ορχηστρική σουίτα Hary Janos. Μπορείτε να επιλέξετε το απόσπασμα Βιεννέζικο Μουσικό Ρολόι 3'37". <http://bit.ly/17BwcBD>

Ο Kodály είναι επίσης γνωστός για την μουσικοπαιδαγωγική μέθοδο που αναπτύχθηκε στη βάση της φιλοσοφίας του, η οποία επικεντρώνεται στην ανάπτυξη της φωνητικής μουσικής με βάση τα παραδοσιακά τραγούδια της Ουγγαρίας.

Φωτογραφία από την παράσταση *Hary Janos*

Χοροί του Marosszék

Ενδεικτικά μια σελίδα από την παρτιτούρα του έργου Χοροί του Marosszék

Copyrighted Material

3

Marosszéker Tánze

Zoltán Kodály
(1860-1911)

Maestoso, poco rubato ♩. 76-80

1.2. Clarinetti in A (La)

Fagotto

Contrafagotto

1.2. Corni in F (Fa)

3.4.

Timpani

Violini I

Violini II

Viole

Violoncelli

Contrabassi

f *sonoro cantabile espr.*

ppp

f *sonoro cantabile espr.*

div. pizz.

arco

© Copyright 1930 by Universal Edition A.G., Wien

Universal Edition UE 34804
Korr. 2011

Αν και ο συνθέτης φαίνεται να ασχολείται με το συγκεκριμένο έργο από το 1923 στην πρώτη του μορφή εμφανίζεται το 1927 ως σουίτα για σόλο πιάνο.

Εδώ μπορείτε να πάρετε μια γεύση από το έργο ως σουίτα για σόλο πιάνο.

<http://bit.ly/1AckEeG>

Ως έργο για ορχήστρα ολοκληρώνεται το 1930.

Σύμφωνα με το συνθέτη το έργο βασίζεται σε αυθεντικές παραδοσιακές μελωδίες από την Περιοχή Marosszék της Τρανσυλβανίας (δες χάρτη σελ. 1)

Παρακολουθήστε έναν παραδοσιακό χορό marosszeki από την περιοχή Marosszék.

Λαϊκός χορός Marosszeki

<http://bit.ly/1BBQad9>

Μελετήστε την παρτιτούρα στη σελίδα 2 και προσπαθήστε να καταγράψετε τα όργανα που παίζουν σε αυτό το έργο:

Λείπουν δύο ξύλινα πνευστά. Συμπληρώστε τα αφού μελετήσετε τις πιο κάτω σημειώσεις.

Μορφή ροντό:

Κυκλική μορφή η οποία αποτελείται από ένα κυρίως θέμα το οποίο επαναλαμβάνεται ενώ ενδιάμεσα παρεμβάλλονται διαφορετικά επεισόδια.

Η συζήτηση βασίζεται στην πιο κάτω εκτέλεση:

<http://bit.ly/1Dv7uOH>

Το έργο είναι γραμμένο σε **μορφή ροντό** στο επίκεντρο του οποίου βρίσκεται ένα θέμα με έντονα ουγγρικά στοιχεία το οποίο ο συνθέτης επεξεργάζεται χρησιμοποιώντας αντιθέσεις μεταξύ των εγχόρδων και των πνευστών της ορχήστρας.

1^η εμφάνιση του θέματος [0:01 – 1:44]

Η αυθεντική μελωδία ηχογραφήθηκε από το συνθέτη το 1910 στην ανατολική Τρανσυλβανία. Στην αυθεντική της μορφή η μελωδία παιζόταν από ένα μόνο όργανο, ο συνθέτης όμως στην ενορχήστρωσή του χρησιμοποιεί περισσότερα όργανα στα οποία συχνά «μοιράζεται» η μελωδία.

Προσπαθήστε να παίξετε στον αυλό το βασικό θέμα του έργου:

Επεισόδιο 1 [1:45 – 2:47]

Μια καινούργια μελωδία εμφανίζεται, η οποία προέρχεται από μια παλαιότερη συλλογή παραδοσιακής μουσικής. Παίζει το φαγκότο, το κόντρα φαγκότο και τα βιολοντσέλα ενώ ακολουθεί το φλάουτο δημιουργώντας αντίθεση μεταξύ χαμηλών και ψηλών ήχων.

2^η εμφάνιση του θέματος [2:48- 4:42]

Το θέμα εμφανίζεται ξανά ενώ δημιουργείται κλιμάκωση της έντασης σταδιακά ώσπου εμφανίζεται στο 3:38 το θέμα ολοκληρωμένο στα έγχορδα.

Επεισόδιο 2 [4:43 – 7:26]

Η μελωδία που πρωταγωνιστεί σε αυτό το επεισόδιο θυμίζει αυτοσχέδια μελωδία στον αυλό ενός χωρικού.

Ακούστε προσεκτικά και προσπαθήστε να βάλετε τα όργανα στη σειρά με την οποία εμφανίζονται:

Βιολί

όμποε

πίκολο

φλάουτο

4:43	5:23	6:04	6:40
------	------	------	------

3^η εμφάνιση του θέματος [7:27- 8:]

Επανέρχεται το θέμα με εναλλαγές μεγαλύτερης ομάδας οργάνων με σόλο πνευστά.

Επεισόδιο 3 [8:49 – 9:52]

Γρήγορη χορευτική μελωδία που θυμίζει τον γρήγορο χορό sebes. Πρωταγωνιστεί το όμποε και το φλάουτο.

4^η εμφάνιση του θέματος [9:53 – 11:11]

Το θέμα εμφανίζεται για τελευταία φορά, αυτή τη φορά από φαγκότα και τα έγχορδα.

Coda [11:12 - 13:16] - Τμήμα στο τέλος μιας σύνθεσης με καταληκτικό χαρακτήρα

Ακολουθεί η coda στην οποία εισάγεται μια καινούργια μελωδία βασισμένη σε μια παραδοσιακή χορευτική μελωδία, η οποία παρουσιάζεται από διαφορετικές ομάδες οργάνων. Σε αυτό το μέρος εμφανίζονται για πρώτη φορά μαζί όλες οι ομάδες οργάνων της ορχήστρας.

Χοροί της Galanta (Γκαλάντα)

Αυτή η συλλογή αποτελεί κατά κάποιο τρόπο μια συνέχεια της προηγούμενης των Χορών του Marosszek. Όπως έχει αναφερθεί πιο πάνω, αρκετά από τα παιδικά του χρόνια ο συνθέτης τα έζησε στην περιοχή Galanta γι' αυτό και ονόμασε μια από τις ορχηστρικές του συλλογές **Χορούς της Galanta**. Γράφτηκε για τη Φιλαρμονική της Βουδαπέστης το 1930 και εκτελέστηκε για πρώτη φορά το 1933.

Galanta (Γκαλάντα) Η Galanta είναι σήμερα μια μικρή πόλη της Σλοβακίας με 16,000 περίπου κατοίκους στους οποίους συμπεριλαμβάνονται κυρίως Σλοβάκοι, Ούγγροι και Γερμανοί. Η ιστορία της συνδέεται έντονα με τις εθνικές και πολιτικές ανακατατάξεις στην Ευρώπη πριν και μετά τους δύο παγκόσμιους πολέμους. Μέρος της παλιάς Αυστρο-ουγγρικής αυτοκρατορίας η Galanta πέρασε το 1920 στην νεοσύστατη Τσεχοσλοβακία, μεταξύ του 1938 και του 1945 επιστράφηκε στην Ουγγαρία ενώ μετά το τέλος του Β' Παγκόσμιου Πολέμου επανέρχεται στη Τσεχοσλοβακία. Από το 1993 και μετά τη διάλυση της Τσεχοσλοβακίας ανήκει στη Σλοβακία.

Η πόλη Galanta στη σημερινή Σλοβακία.

Οι μελωδίες που χρησιμοποιήθηκαν από το συνθέτη προέρχονται από μια συλλογή παραδοσιακής μουσικής με χορευτική μουσική των τσιγγάνων της περιοχής της Galanta, η οποία ανακαλύφθηκε στη Βιέννη το 1927.

Το έργο συνδέεται με το παραδοσιακό στυλ Verbunkos στο οποίο εναλλάσσονται αργά και γρήγορα μουσικά μοτίβα.

Παρακολουθήστε εδώ παραδοσιακούς Ουγγρικούς χορούς σε στυλ Verbunkos

<http://bit.ly/1AwURm8>

Η συζήτηση βασίζεται στην πιο κάτω εκτέλεση:

<http://bit.ly/1zLt8KI>

1^{ος} χορός

Εισαγωγή [0:00 – 2:14]

Ακούστε το εισαγωγικό μέρος του έργου και αναγνωρίστε το ξύλινο πνευστό που παίζει το δεξιότεχνικό μέρος στο τέλος αυτού του κομματιού και εισάγει το **μελωδικό κυρίως θέμα** στο επόμενο μέρος. _____

Αυτό το όργανο χρησιμοποιείται αντικαθιστώντας το παραδοσιακό πνευστό όργανο tarogáto.

Μπορείτε να δείτε και να το ακούσετε εδώ: <http://bit.ly/1wsmOMx>

Εδώ μπορείτε να βρείτε την παρτιτούρα του έργου Χοροί της Galanta

<http://bit.ly/1aghO0M>

Αφού μελετήσετε και εδώ την πρώτη σελίδα της παρτιτούρας προσπαθήστε να καταγράψετε τα όργανα που παίζουν σε αυτό το έργο και βρείτε τις διαφορές από την προηγούμενη συλλογή που ακούσατε.

Κυρίως θέμα

Παρουσιάζεται από το _____ και επαναλαμβάνεται από τα βιολιά και τα φλάουτα.

Ο κοφτός ρυθμός διακρίνεται έντονα στο θέμα και αποτελεί χαρακτηριστικό στοιχείο της ουγγρικής παραδοσιακής μουσικής.

2^{ος} Χορός [5:29 – 8:09]

Μια νέα μελωδία εισάγεται από το φλάουτο - **επεισόδιο** [5:29 – 6:51]

Ποιο κρουστό εισάγεται σε αυτό το μέρος; _____

Καταλήγει στην επανεμφάνιση του θέματος από τα έγχορδα. **Κυρίως θέμα** [6:53 – 8:09]

3^{ος} Χορός [8:10 -9:33]

Παιχνιδιάρικος ο χαρακτήρας του κομματιού με μια καινούργια μελωδία που εισάγεται από το όμποε. Χαρακτηριστικές οι έντονες εναλλαγές στο τέμπο - **επεισόδιο**

Ακόμη ένα κρουστό παρουσιάζεται σε αυτό το μέρος. _____

Σύντομη αναφορά στο **κυρίως θέμα** [9:10-9:33] αυτού του μέρους οδηγεί στον επόμενο χορό.

4^{ος} Χορός [9:34 -12:27]

Χαρακτηρίζεται από συγκοπτόμενο ρυθμό, μια έντονη κλιμάκωση της έντασης διακόπτεται απότομα και ακολουθεί ένα αργό **επεισόδιο** 11:00. Η ταχύτητα αυξάνεται ξανά οδηγώντας στον τελευταίο χορό.

5^{ος} Χορός [12:28 – 15:55]

Αρχίζει με έντονη ταχύτητα, διακόπτεται από ακόμη ένα αργό επεισόδιο 14:34 όπου τα ξύλινα πνευστά μοιράζονται το **κυρίως θέμα**.

Βρείτε τη σειρά με την οποία παρουσιάζονται το κλαρίνο, το όμποε και το φλάουτο στην τελευταία παρουσίαση του θέματος.

--	--	--

και τέλος ακολουθεί μια έντονη κατάληξη από όλη την ορχήστρα.

Βιβλιογραφία:

Kay Ong, C. (2011). A Historical Overview and Analysis of the Use of Hungarian Folk Music in Zoltán Kodály's Háry János Suite, Dances of Marosszék, and Dances of Galánta, unpubl. master's diss.

Wikipedia: Zoltan Kodaly, Dances of Galanta

Σημειώσεις προγράμματος Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου

Επιμέλεια: Χρύσω Γρηγορίου